JEUGDTHEATER

PETER DE GRAEF SPEELT 'POETIEWIET'

Een beetje los in de tijd

'En die nacht kwamen in Dresden 120.000 mensen om." In zijn nieuwe monoloog *Poetiewiet* spreekt Peter De Graef dat zinnetje uit als betrof het een happy end van een sprookje. Het kenmerkt de cynische toon van Vonneguts *Slachthuis 5*. Hoe grappig kan en mag een antioorlogsverhaal zijn?

De Amerikaan Kurt Vonnegut putte *Slachthuis 5* uit zijn eigen oorlogsverleden. Zijn romangetuige heet Billy Pilgrim, zeg maar een mijnheer Doorsnee, die in zijn door de oorlog gebroken hoofd de gekste avonturen meemaakt. Billy kwam als naïeve jongeling in de Tweede Wereldoorlog terecht en overleefde het bombardement op de Duitse stad Dresden. In een psychiatrische inrichting maakt hij kennis met sf-literatuur. Later, als hij met zijn vrouw Valencia een behoorlijk saai *middle class*-leventje leidt als opticien, zal sciencefiction voor hem een therapeutisch middel blijven. Dat hij als enige overlevende uit een vliegtuigcrash kruipt, kan dan nog kloppen. Zijn ontvoering door de Trafalmadotiërs, buitenaardse wezens die hem een ander tijdsbesef meegeven, lijkt iets minder waarschijnlijk. Billy zit een beetje los in de tijd en het komt wellicht nooit meer goed.

Het ging er Vonnegut met dit heen en weer springen tussen verschillende tijdsdimensies en fases uit Billy's leven om een en ander aan de kaak te stellen. Zo beschrijft Billy op een bepaald moment het bombardement op Dresden als zag hij het op een omgekeerd afgespeelde filmband. Behoorlijk duizelingwekkend, al was het maar omdat je er voortdurend de beelden van de WTC-aanslagen zit bij te denken.

De vormgeving van deze voorstelling is even sober als geniaal. Een aantal levensgrote spiegels staat kriskras zo op de scène opgesteld dat ze zowel De Graefs lichaam en gezicht vervormen als via lichtspel het ideale vrouwenlichaam kunnen suggereren. De Graef gebruikt ze als muren om zich achter te verschuilen, als deuren om zich van de ene in de andere fase uit zijn leven te verplaatsen. Elke levens- en tijdsfase vereist een andere speelstijl. Merkwaardig daarbij is dat Billy blijkbaar gelukkiger is in het verleden, als naïeve jongeman in de oorlog, en in de toekomst, smoorverliefd als hij is op een ex-pornoster in space. Eenmaal *down-to-earth* en *back in time* spreekt De Graef een beetje triest, onverschillig en monotoon door de microfoon.

Foto: Dieter van Meer / ISV

RECENSIE

WIE: Peter De Graef, Margrith Vrenegoor (regie), De Stichting, Cour@ge
WAT: Poetiewiet, vanaf 16 jaar
WAAR EN WANNEER: Tot eind november te zien in heel Vlaanderen. Info: 03/235.04.90. of thassos@pi.be

ONS OORDEEL: Poetiewiet is vakwerk van een man die er nog maar eens in slaagt je in zijn eentje anderhalf uur in de ban te houden van een hem schijnbaar op het lijf geschreven vertelling.

Anders dan in *Niks*, waar hij een enkele figuur neerzet – en daar is hij nog altijd het best in –, sleept De Graef hier behalve Billy Pilgrim met een enorme vaart ook oorlogsmakkers en randpersonages mee. Nu en dan blijven die typeringen wat steken. Maar dat is detailkritiek, want *Poetiewiet* is vakwerk van een man die er nog maar eens in slaagt je in zijn eentje anderhalf uur in de ban te houden van een hem schijnbaar op het lijf geschreven vertelling. Pilgrim is alle tijdsbesef kwijt, maar De Graef houdt zijn timing strak in de hand. Pas op het einde, alle spiegels op één rij, mag alles, inclusief acteur en personage, samenvallen. Voor het eerst lijkt Billy werkelijk te beseffen wat een oorlog en een massaslachting als die in Dresden in februari 1945 inhouden. "Het is stil in Dresden, zoals het stil hoort te zijn na een massacre. Alleen de vogels kunnen weer hun bek niet houden. En wat zeggen ze dan? Poetiewiet?" ***(ADW)***